

Alliantie voor een
rookvrije
samenleving

JAARVERSLAG
2020-2021

Alliantie voor een rookvrije samenleving

De Alliantie voor een Rookvrije Samenleving wordt gefinancierd door Kom op tegen Kanker en Stichting tegen Kanker en is opgericht met de volgende organisaties: Vlaams Instituut Gezond Leven, Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding (VRGT), Belgische Cardiologische Liga, Gezinsbond, Fonds des Affections Respiratoires (FARES), Service d'Etude et de Prévention du Tabagisme (SEPT) en het Observatoire de la Santé du Hainaut (OSH).

Inhoud

- 3 Een eerste rookvrije generatie in België: we zijn goed op weg!
- 5 Politieke inzet voor een Rookvrije Generatie
- 11 De Generatie Rookvrij-community groeit!
- 15 Op naar een samenleving zonder tabak
- 26 Onze missie, visie en strategie

COLOFON

Redactie: Danielle van Kalmthout, Caroline Schlammes, Sara Dekesel, Alexia de Marnix

Vormgeving: Friedemann Vervoort

Illustraties: Emma Thijssen,

Friedemann Vervoort, Laura Janssens

V.U.: Benoit Koerperich · Stichting tegen Kanker · Leuvensesteenweg, 479

B-1030 Brussel en Marc Michils · Kom op tegen Kanker · Koningsstraat 217, B-1210 Brussel

Foto voorpagina: Bellenblaasactie 2019

Een eerste rookvrije generatie in België: we zijn goed op weg!

De voorbije twee jaar waren bijzonder voor de Alliantie voor een Rookvrije Samenleving en het project ‘Generatie Rookvrij’. Corona bracht **onzekerheden en uitdagingen** met zich mee en we moesten geplande activiteiten in allerijl aanpassen. Toch behaalden we dankzij de inzet van de partnerorganisaties **prachtige resultaten** met het politiek werk én met de maatschappelijke beweging ‘Generatie Rookvrij’. Samen blikken we in dit jaarverslag terug op twee succesvolle jaren, ondanks de Covid-pandemie.

Politiek werk voor een rookvrije generatie

De Alliantie bouwde voort op de steun van alle politieke partijen om een eerste rookvrije generatie te realiseren. Die politieke goodwill leidde ertoe dat **onze ambitie in het federaal regeerakkoord opgenomen** werd. De nodige maatregelen zullen er komen om tegen 2040 het aantal dagelijkse gebruikers van tabaksproducten bij de bevolking van 15 jaar en ouder terug te dringen tot 5%, en het aantal personen die beginnen met tabaksproducten te verminderen tot (bijna) 0%!

Sinds de oprichting bundelt de Alliantie krachten en expertise en werkt ze op een gecoördineerde wijze aanbevelingen uit. We zijn bijzonder tevreden dat in de recent gepubliceerde **interfederale strategie voor een rookvrije generatie** heel wat van die aanbevelingen terug te vinden zijn. Nu is het zaak voor de politieke partijen om door te pakken en de heldere visie om te zetten in concrete, coherente, elkaar versterkende en ambitieuze maatregelen. Alleen dan kunnen we de **tabaksepidemie een halt toeroepen**. Broodnodig, want nog steeds sterven in ons land jaarlijks zo’n 15.000 mensen aan de gevolgen van roken en meerroken en beginnen elke dag nog honderden kinderen met roken.

De beslissing van de federale regering om vanaf 2021 de **accijnzen op tabaksproducten** stelselmatig te verhogen, is alvast een belangrijke stap in de goede richting. Net als het **volledig tabaksreclameverbod**, dat sinds 2021 nu ook reclame aan de voorgevel van kranten- en tabakswinkels en op affiches verbiedt.

Maatschappelijke beweging 'Generatie Rookvrij'

Het project Generatie Rookvrij is pas **vier jaar** oud en we melden dan ook met trots dat inmiddels meer dan 160 organisaties, gemeenten, koepels en bedrijven onze visie en missie onderschrijven. **Steeds meer partners** maken terreinen waar veel kinderen komen rookvrij. Uit onze jaarlijkse enquête bij de Vlaamse lokale besturen blijkt dat 86% van de gemeenten Generatie Rookvrij kent, en maar liefst 57% van de gemeenten geeft aan dat zij het project in 2021 actief promootten. In Wallonië zijn er al zo'n 30 gemeenten mee aan het werk, tot nu toe vooral in de provincie Henegouwen. Sinds 2018 zijn er in België al minstens **951 rookvrije speeltuinen en 207 rookvrije sportterreinen** gelanceerd. Een verbluffend resultaat, wetende dat we in 2018 zijn gestart met 6 pioniergemeenten!

In deze bewogen periode hebben de Alliantie en haar partners dus zeker niet stilgezeten. Dit jaarverslag geeft de behaalde successen beknopt voor u weer.

Veel leesplezier!

• Danielle van Kalmthout,
algemeen coördinator
**Alliantie voor een
Rookvrije Samenleving**

• Suzanne Gabriels,
expert tabakspreventie
Stichting tegen Kanker

• Hedwig Verhaegen,
directeur Zorg & Behandeling
Kom op tegen Kanker

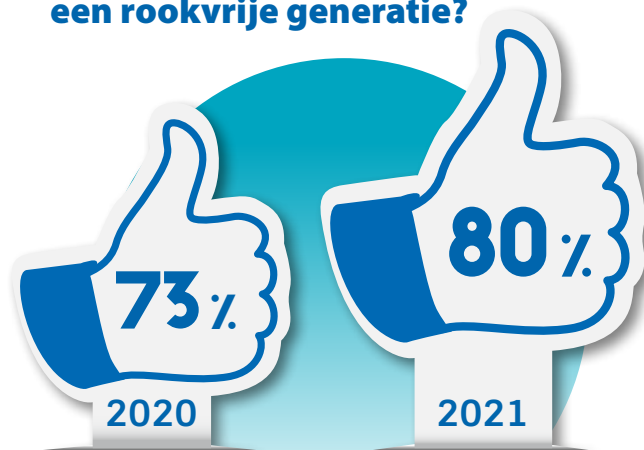
Politieke inzet voor een Rookvrije Generatie

Sinds 2018 spoort de Alliantie voor een Rookvrije Samenleving de politieke partijen aan om werk te maken van 10 maatregelen voor een eerste rookvrije generatie in België tegen 2037. Ze schaarden zich allemaal achter het principe van Generatie Rookvrij, dat elk kind geboren vanaf 2019 rookvrij moet kunnen opgroeien en niet begint met roken. En het bleef niet bij mooie woorden.

In 2019 werden al drie maatregelen gerealiseerd. Neutrale verpakkingen voor roltabak en sigaretten werden een feit, de leeftijdsgrens voor het kopen van tabak werd opgetrokken tot 18 jaar en er kwam een wettelijk verbod op roken in de auto als er kinderen bij zijn.

In 2020 scoorden we nog twee belangrijke politieke successen. Van 2021 tot en met 2024 is er een aanzienlijke jaarlijkse accijnsverhoging op tabaksproducten voorzien, en sinds 2021 is reclame van tabaksmerken in verkooppunten en aan hun gevel verboden.

Moet de regering werken aan een rookvrije generatie?

Volgens de jaarlijkse enquête van Stichting tegen Kanker vindt een groeiende meerderheid van de Belgen dat de regeringen maatregelen moeten nemen die bijdragen aan een rookvrije generatie.

>>> Onze ambitie is om ieder kind, geboren vanaf 2019, te laten opgroeien in een rookvrije wereld

Accijnsverhoging

Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie, de Wereldbank en de wetenschappelijke literatuur is een verhoging van de accijnzen op tabaksproducten de **meest effectieve beleidsmaatregel** om tabaksgebruik te doen dalen. Hogere prijzen motiveren rokers om te stoppen met roken én verhogen de drempel voor niet-rokers en jongeren om te beginnen met roken. Ze verminderen ook het risico op herval voor wie stopt met roken en verlagen het aantal gerookte sigaretten bij rokers.

Eind 2020 besliste de Belgische regering om **vanaf 1 januari 2021** de accijnzen op tabaksproducten stelselmatig te verhogen **tot en met 2024**. De accijnsverhoging van 2021 leidde al tot een prijsstijging van ruim 10% op een pakje sigaretten en ruim 15% op een pakje roltabak. Het gaat dus om **substantiële prijsverhogingen**, en dat is cruciaal om gezondheidswinst te boeken. Kleine prijsstijgingen hebben weinig tot geen effect op het rookgedrag omdat tabak zo verslavend is. Internationale studies geven aan dat in landen met een hoog welvaartsniveau bij een verhoging van de prijs met 10% het tabaksverbruik gemiddeld met 4,8% afneemt.

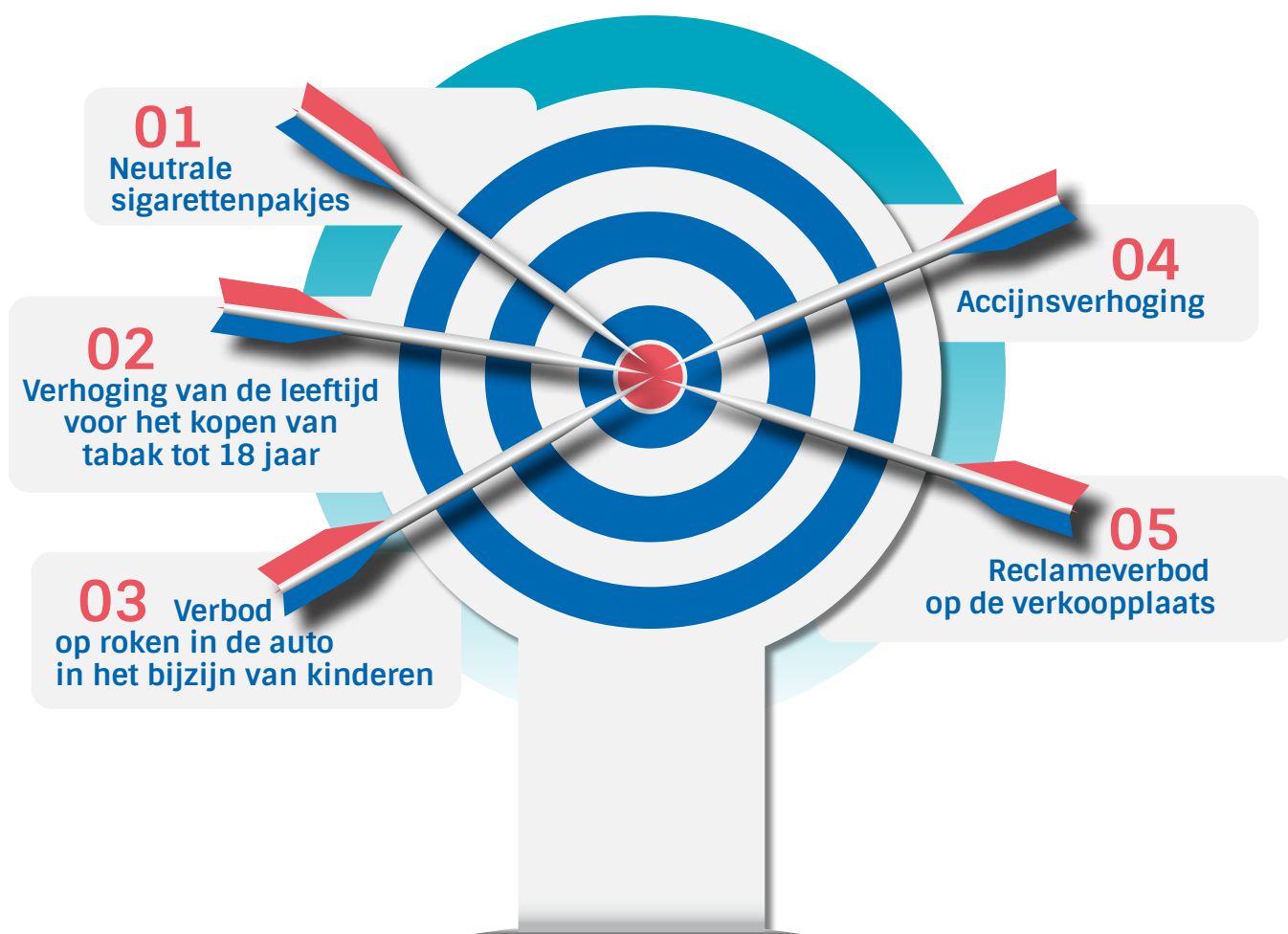
VOLLEDIG VERBOD

op tabaksreclame
op de
verkoopplaats

Er geldt al een totaalverbod op tabaksreclame sinds januari 2012. Reclame voor tabaksproducten was dus in principe al verboden, maar tabaks- en krantenwinkels mochten wel nog affiches en lichtreclames hangen **aan de gevel en in de winkel**. Krantenwinkels, zeker in de buurt van scholen, zijn plaatsen waar veel jongeren komen. Tabaksreclame in zo'n winkel waar ook frisdrank, snoep en snacks te koop zijn, wekt de indruk dat sigaretten een normaal product zijn. Aangezien België ook al neutrale sigarettenpakjes had ingevoerd, was het echt niet logisch dat tabaksreclame op de verkoopplaats nog toegelaten was.

Sinds januari 2021 is nu ook alle tabaksreclame op de verkoopplaats verboden. Volgens de Alliantie is dat een **belangrijke overwinning** in de strijd om jongeren van de sigaret te houden. Daarin staat ze niet alleen: 7 op de 10 Belgen was voorstander van dit verbod, en zelfs de helft van de rokers kon zich erin vinden.

Al 5 maatregelen gerealiseerd

Verder ijveren voor een betere wetgeving

De Alliantie ijverde verder voor meer maatregelen om te komen tot een coherent en ambitieus plan voor een rookvrije samenleving. Deze inzet leidde ertoe dat de **federale, regionale en gemeenschapsministers van Volksgezondheid** in maart 2022 een **nieuwe strategie lanceerden voor een rookvrije generatie**. Hierdoor zou tegen 2040 het aantal dagelijkse rokers onder de +15-jarigen teruggedrongen worden tot minder dan 5% en het aantal personen die beginnen met roken tot 0% of bijna 0%.

Concreet spoorde de Alliantie de regeringen aan, en blijft ze dit doen, om deze **elkaar versterkende maatregelen** te nemen:

- Beter rookstopbeleid en grootschalige rookstopcampagnes op kosten van de tabaksindustrie
- Beperking van het aantal verkooppunten en verbod op tabaksautomaten
- Uitstalverbod: einde aan slukreclame voor tabak
- Weren van invloed van de tabaksindustrie op het volksgezondheidsbeleid

Beter rookstopbeleid en rookstopcampagnes

De accijnsverhogingen op tabaksproducten van 2021 tot 2024 bieden een uniek momentum, omdat ze rokers extra motiveren om te stoppen. Om het aantal rokers nu maximaal terug te dringen, moet er ook voluit worden ingezet op rookstophulp. **Rookstophulp verhoogt de slaagkansen van een rookstop van 8% naar 35%!**

Momenteel bereikt de rookstophulp te weinig (kwetsbare) rokers. Daarom pleit de Alliantie voor een Rookvrije Samenleving voor deze concrete deelmaatregelen:

- Terugbetaling van nicotinesubstitutietherapie (NRT), minstens voor de meest kwetsbare personen.
- Groeiend budget voor rookstophulp en de bekendmaking ervan.
- Jaarlijkse grootschalige rookstopcampagnes.
- Tabaksproducenten verplichten om de kosten die zij veroorzaken te betalen met een extra heffing.

Vermindering aantal verkooppunten

Tabak is bijna op elke hoek van de straat te koop en staat vaak vlakbij 'normale' artikelen als snoep en tijdschriften. Dit verhoogt het risico dat jongeren beginnen met roken én brengt ex-rokers in de verleiding om weer een pakje te kopen. De Alliantie pleit voor een **stapsgewijze beperking** van het aantal verkooppunten, met als uiteindelijke einddoel het uitdoven van de tabaksverkoop.

Op **korte termijn** vragen we:

- verbod op tabaksautomaten;
- verbod op tabaksverkoop in supermarkten en nachtwinkels.

Uitstalverbod

Tabaksdisplays in winkels geven rokers en rokers die willen stoppen meer zin in een sigaret én vergroten de kans dat jongeren beginnen met roken. De Alliantie vindt het daarom dringend tijd voor een **uitstalverbod** voor alle verkooppunten met uitzondering van speciaalzaken. Zo'n uitstalverbod zal bijdragen aan het **denormaliseren van tabak**: het maakt jongeren weerbaarder om niet te beginnen met roken, beschermt gestopte rokers tegen herval en voorkomt impulsaankopen.

Weren van invloed van de tabaksindustrie op het volksgezondheidsbeleid

België ondertekende de Kaderovereenkomst voor de Bestrijding van het Tabaksgebruik (*Framework Convention on Tobacco Control* (FCTC)). Volgens het artikel 5.3 van deze kaderovereenkomst moeten overheden maatregelen nemen om de inmenging van de tabaksindustrie in het **tabaksontmoedigingsbeleid** te stoppen. De Alliantie dringt erop aan daar dringend werk van te maken en de **tabaksindustrie volledig uit te sluiten** bij de totstandkoming van de Belgische strategie voor een rookvrije samenleving.

>>> De Alliantie ijvert voor een
coherent en ambitieus plan
voor een rookvrije generatie

Ijveren voor milieu en klimaat

De gezondheidseffecten van roken en meeroken zijn algemeen erkend en goed gedocumenteerd. De impact van tabaksproductie en -consumptie op het milieu is dat veel minder en wordt nog te vaak over het hoofd gezien. Nochtans eist de tabakssector een hoge tol van het milieu en het klimaat. Ook dat vinden wij een zwaarwegende reden om **tabaksconsumptie en -productie** terug te dringen. De Alliantie pleit er ook voor dat tabaksfabrikanten de verantwoordelijkheid zouden dragen voor de **ecologische impact** van hun activiteiten.

Op basis van het beginsel “de vervuiler betaalt” nam de Europese Unie in 2019 een richtlijn aan tegen wegwerpplastic: de **Single Use Plastics (SUP)-richtlijn**, waar ook **peuken** onder vallen. Met de omzetting van deze richtlijn in nationale wetgeving zet ons land dit jaar een eerste stap in de richting van een **milieuwetgeving voor tabaksproducten**. Tabaksproducenten worden vanaf 2023 verantwoordelijk voor hun aandeel in het zwerfafval en zullen financieel opdraaien voor de inzameling, het vervoer en de verwerking van peuken en voor bewustwordingscampagnes.

De Alliantie heeft de Belgische overheden gevraagd nu te **voorkomen dat de tabaksindustrie het peukenbeleid en de inhoud van publiekscampagnes mee bepaalt en uitvoert**. Dit zou in strijd zijn met de WHO Kaderovereenkomst voor de Bestrijding van Tabaksgebruik (FCTC). De nieuwe ‘peuken’ wetgeving is een belangrijke stap, maar er moeten er nog veel volgen om de verwoestende milieu-impact van de tabaksindustrie in zijn geheel aan te pakken.

*'Een cartoon van
Generatie Rookvrij
ter gelegenheid van
Wereldmilieudag'*

De Generatie Rookvrij-community groeit!

De Alliantie voor een Rookvrije Samenleving lanceerde in 2018 de campagne “[Generatie Rookvrij](#)”. Met dit initiatief creëren we rookvrije omgevingen in

samenwerking met organisaties die onze missie een warm hart toedragen, waardoor een maatschappelijke beweging op gang komt en het politieke draagvlak voor beleidsmaatregelen verder groeit. Het doel is dat elk kind geboren vanaf 2019 rookvrij kan opgroeien en nooit begint met roken.

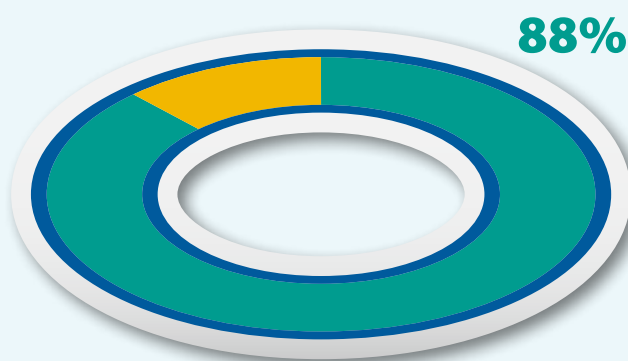
Generatie Rookvrij is intussen uitgegroeid tot een **brede beweging van burgers en organisaties** die ijveren voor een samenleving waar niemand nog (over)lijdt aan de gevolgen van roken en meeroken.

Bekendheid en engagement Generatie Rookvrij in België

Bijna een kwart van de Belgen heeft al gehoord van Generatie Rookvrij. (22%)

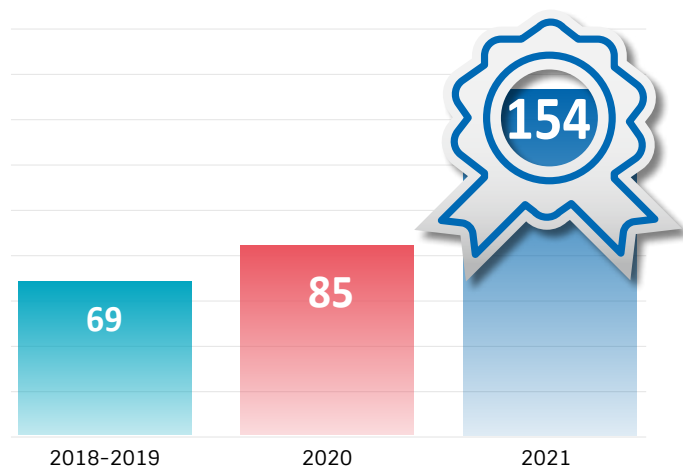
De meerderheid van de Belgen is overtuigd dat kinderen rookvrij moeten opgroeien. (88%)

Bron: de jaarlijkse enquête van Stichting tegen Kanker van 2021

Steeds meer rookvrije omgevingen

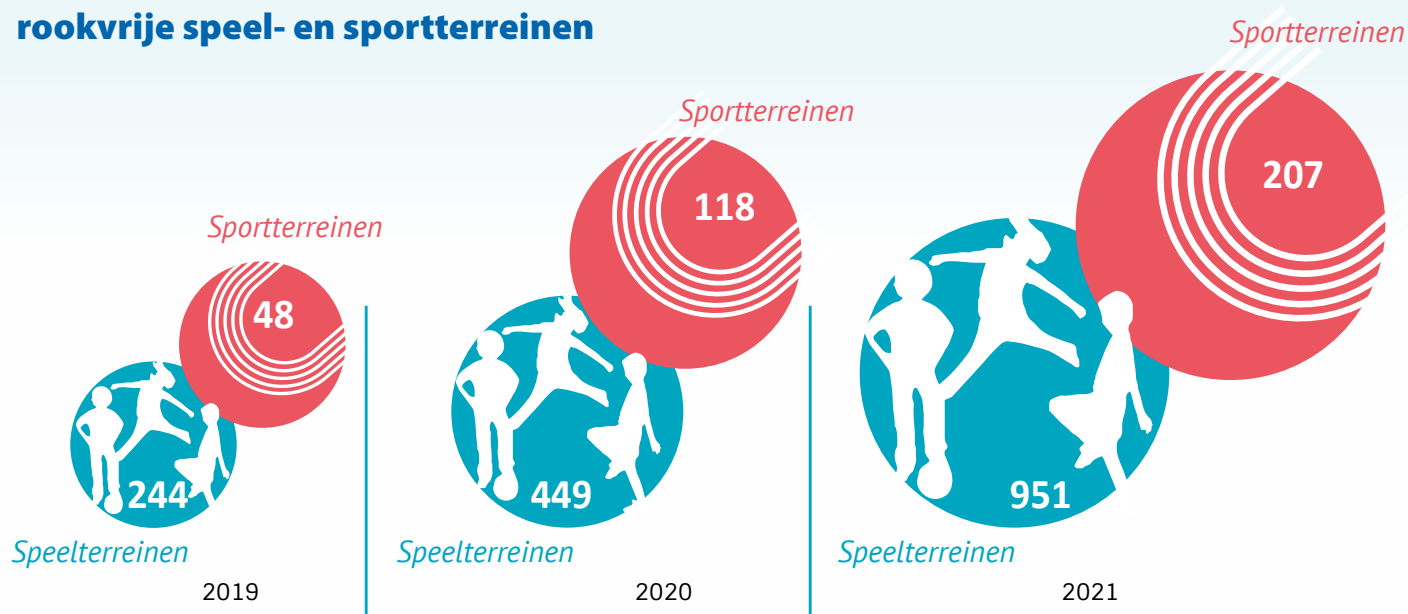
Tientallen gemeenten en organisaties ondernemen als labelhouder van Generatie Rookvrij acties om hun omgeving rookvrij te maken. Zo werken ze mee aan een rookvrije toekomst voor kinderen en jongeren. In 2020-2021 kwamen er maar liefst 85 bij, wat het totaal aantal op **154 labelhouders** brengt!

Groeiend aantal labelhouders

Mede dankzij hun inspanningen gaat het aantal rookvrije speel- en sportterreinen pijlsnel de hoogte in, en is de kaap van de duizend ruimschoots overschreden!

Groeiend aantal rookvrije speel- en sportterreinen

75%

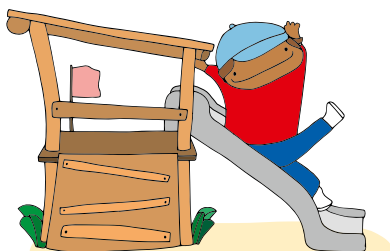
Kinderboerderijen

Belgen willen meer rookvrije omgevingen

Deze cijfers geven weer hoeveel van de Belgen eerder akkoord of akkoord zijn dat deze omgevingen rookvrij moeten zijn, volgens de cijfers van de enquête van Stichting tegen Kanker in 2021.

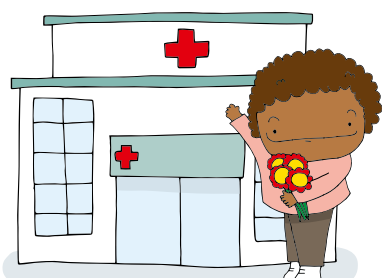
79%

Speeltuinen

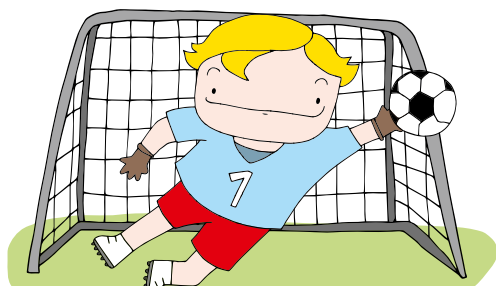
81%

Ziekenhuiscampussen

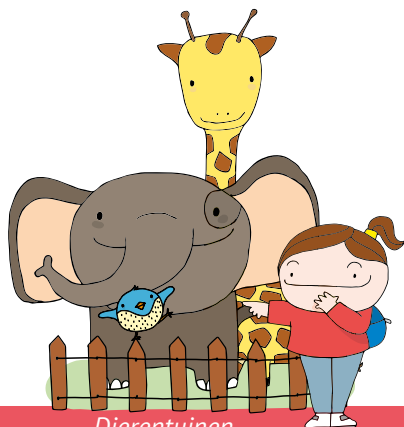
83%

Sportterreinen

86%

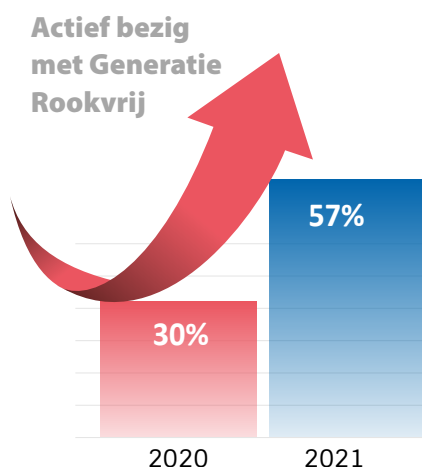
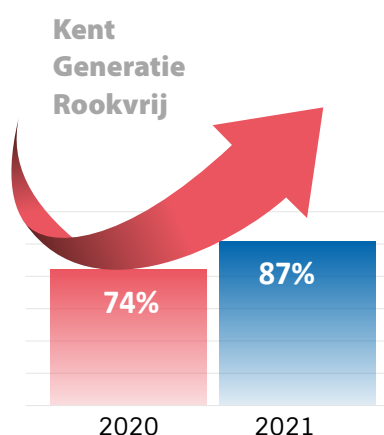
Dierentuinen

In 2020-2021 hebben 78 gezondheidsorganisaties, bedrijven, gemeenten, ... het **Charter van de Alliantie** voor een Rookvrije Samenleving ondertekend, om te tonen dat ze Generatie Rookvrij steunen. Zij engageren zich om samen met hun leden werk te gaan maken van een rookvrije generatie! Dit brengt het **totaal aantal charterpartners op**

156

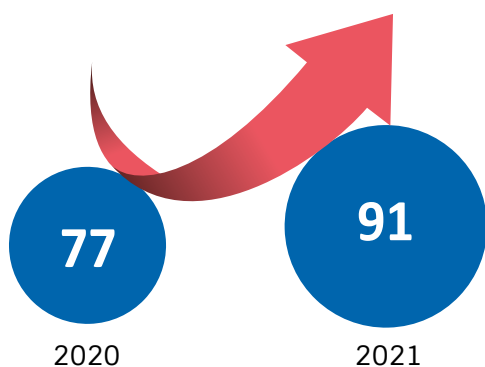
Enthousiaste gemeenten in Vlaanderen

Eind 2020 en eind 2021 stuurde de Alliantie een vragenlijst naar de 300 Vlaamse lokale besturen. We peilden naar de bekendheid van Generatie Rookvrij, hun activiteiten binnen het kader van Generatie Rookvrij, het proces van het rookvrij maken van terreinen en de toekomstplannen. De resultaten maken duidelijk dat de **bekendheid van Generatie Rookvrij** en het **aantal ondernomen acties** om openbare terreinen rookvrij te maken een **mooie stijging** kennen.

Resultaten van onze jaarlijkse bevraging van de 300 Vlaamse lokale besturen. (Lore Pil, Kom op tegen Kanker)

Groeiend aantal gemeenten maakt terreinen rookvrij

Geschat aantal gemeenten per jaar dat terreinen rookvrij maakte of ermee bezig was.

Enthousiaste gemeenten in Wallonië

In Wallonië zijn intussen bijna 30 gemeenten actief om omgevingen rookvrij te maken, vooral in de provincie Henegouwen.

Op naar een samenleving zonder tabak

CAMPAGNES

2020

Het jaar 2020 ging normaal van start, maar toen kwam corona ... en strooide roet in het eten voor de geplande acties. De succesvolle bellenblaasactie op de Werelddag zonder Tabak werd in 2020 last minute afgelast. Generatie Rookvrij ging de rest van het jaar **de digitale toer op**.

Voorjaarscampagne: Geef je baby een rookvrije start

In een **reeks van vier video's** vertelde Katrien De Wilde, opleidingshoofd Verpleegkunde en Vroedkunde aan de Odisee Hogeschool, aan de Facebookvolggers en YouTube-abonnees van Generatie Rookvrij hoe belangrijk het is om je baby een rookvrije start te geven.

Klik op de foto's om de video's te bekijken.

[Waarom is een rookvrije start belangrijk?](#)

[Geef je baby een rookvrije start!](#)

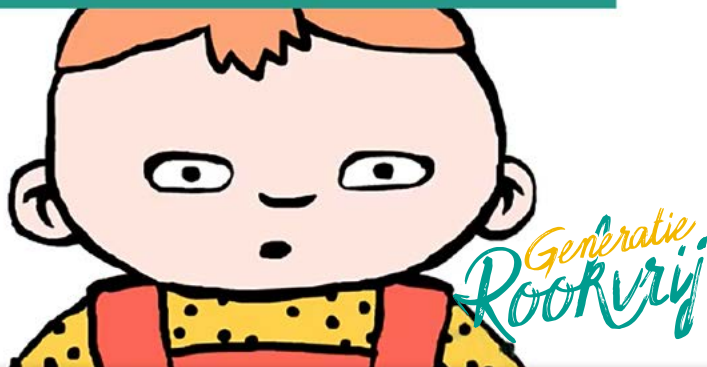
Dag van de Kinderrechten: rookvrij opgroeien, spelen en sporten

Op 20 november 1989 werd het VN-Kinderrechtenverdrag aangenomen. Sindsdien wordt op die dag elk jaar aandacht gevraagd voor de rechten van het kind. Het verdrag verplicht alle regeringen die het verdrag ondertekenden om kinderen te **beschermen tegen tabaksrook** en te voorkomen dat jongeren beginnen met roken.

Net als op de Werelddag zonder Tabak konden we op de Kinderrechtendag 2020 de succesvolle actie met scholieren van 2019 niet herhalen. We zetten daarom met een **artikel** en een promoted **video op de sociale media** in de verf dat alle kinderen het recht hebben om rookvrij op te groeien, te spelen en te sporten.

Zien roken doet roken

2021

Voorjaarscampagne: “Wij willen rookvrij spelen en sporten”

In de lente van 2021 lanceerde Generatie Rookvrij een online campagne die lokale besturen, sportclubs en jeugdbewegingen aanmoedigt om hun terreinen rookvrij te maken. Want **zien roken, doet roken**. Aan burgers werd gevraagd om de **campagnevideo's** te delen op hun sociale media en zo hun lokaal bestuur, sportclub of jeugdbeweging op te roepen om rookvrije omgevingen te creëren. In de video's zeggen kinderen hoe ze denken over roken. Klik op de titels om ze te bekijken.

1. *Wat denk je als volwassenen zeggen dat je niet mag roken?*
2. *Wat denk je als iemand aan het roken is terwijl jij vlakbij aan het spelen bent?*
3. *Ken je iemand die rookt? Wat vind je daarvan?*

Werelddag zonder Tabak: #ikblaaslieverbellenanrook

In 2021 organiseerde Generatie Rookvrij in het kader van Werelddag zonder Tabak op 31 mei een **virtuele bellenbaasactie**. Via sociale media riepen de influencers Tessa Wullaert en Adrien Devyver iedereen op om originele Instagram- en Facebookstories te delen, met de speciale Generatie Rookvrij bellenblaasfilter en de hashtag #ikblaaslieverbellenanrook. Honderden kinderen riepen zo hun gemeente op **om speeltuinen rookvrij te maken**. En dat deden ze massaal! In de Kempen werden bijvoorbeeld in één klap maar liefst 130 speelterreinen, een sportsite en 70 schoolcampussen rookvrij gemaakt. Wim Dries, voorzitter van de VVSG en burgemeester van Genk, spoorde vervolgens zijn collega's in een video aan om er ook in hun gemeenten voor te zorgen dat kinderen rookvrij kunnen spelen.

Dag van de Kinderrechten: postkaartactie

Op de Dag van de Rechten van het Kind op 20 november 2021 kropen leerlingen van **meer dan 150 scholen** in de pen. Op een postkaart van Generatie Rookvrij schreven ze aan hun burgemeester waarom zij rookvrij willen spelen en sporten. De boodschap was duidelijk: **maak onze speel- en sportterreinen rookvrij!** De leerlingen kregen ook stickers om deze boodschap aan iedereen over te brengen.

Scholenactie: Hier leer ik rookvrij!

Sinds het 24/7 rookverbod op scholen inging, op 1 september 2018, konden Vlaamse onderwijsinstellingen dankzij de Vlaamse overheid, Kom op tegen Kanker en Stichting tegen Kanker vier jaar na elkaar gratis borden van Generatie Rookvrij verkrijgen. De borden maken het voor iedere bezoeker duidelijk dat het schoolterrein rookvrij is. In 2021 gingen maar liefst **668 scholen** op het aanbod in, wat het totaal aantal scholen met **rookvrij signalisatiemateriaal** op meer dan 2.500 brengt!

ACTIES LEDEN ALLIANTIE IN EEN NOTENDOP

WK wielrennen volledig rookvrij

Van 18 tot 26 september 2021 streek het WK wielrennen in Vlaanderen neer. Een historische editie. Niet alleen omdat het de honderdste was, maar vooral omdat het WK voor het eerst in zijn geschiedenis een volledig rookvrij evenement was. Een absolute primeur gerealiseerd door **Kom op tegen Kanker**, de officiële charity partner van de 2021 UCI Road World Championships.

Roken en sporten gaan niet samen. Ook de Olympische Spelen of een topvoetbalploeg als FC Barcelona zijn al langer rookvrij. En dus greep Kom op tegen Kanker de uitstraling en het prestige van het WK Wielrennen aan om de campagne 'Smoke Free Fans' te lanceren, die supporters sensibiliseert en oproept om niet te roken. Een mijlpaal in de wielergeschiedenis, en alweer een stapje vooruit richting een eerste rookvrije generatie.

Rookvrije stadions in de nationale voetbalcompetitie

Vanaf het seizoen 2021-2022 zijn alle stadions van de Pro League, onze nationale voetbalcompetitie, rookvrij. Met de invoering van het algemeen rookverbod is de Pro League proactief betrokken bij Generatie Rookvrij en stelt ze een voorbeeld voor andere sportorganisaties. Sportstadions hebben veel te winnen bij een rookvrij beleid. Het zorgt ervoor dat alle stadionbezoekers, spelers, medewerkers en supporters, waaronder ook kinderen, in een veilige en aangename omgeving kunnen genieten van wedstrijden.

Om voetbalclubs te ondersteunen in de overgang naar volledig Rookvrije Stadions werd **Stichting tegen Kanker** partner van de Pro League. Stichting tegen Kanker biedt de nodige ervaring en ondersteuning om het traject naar Rookvrije Stadions in de Pro League te versterken. De Stichting zet hiermee haar uitgebreide expertise in op het gebied van tabakspreventie en rookstopbegeleiding via haar gratis dienst Tabakstop.

**BIENVENUE DANS UN STADE SANS TABAC
WELKOM IN EEN ROOKVRIJ STADION**

81%

Volgens de jaarlijkse enquête van Stichting tegen Kanker in 2021, staat 81% van de Belgen positief tegenover rookvrije voetbalstadions. Vooral vrouwen, niet-rokers en ex-rokers vonden het een uitstekende beslissing van de Pro League om al haar voetbalstadions rookvrij te maken.

Rookvrije Ambassadeurs garanderen rookvrije wedstrijden Red Devils en Red Flames

Stichting tegen Kanker, de Koninklijke Belgische Voetbalbond en de Fanclub 1895 zorgen er samen voor dat de wedstrijden van onze nationale voetbalhelden rookvrij zijn. Om dat te garanderen, zijn vrijwilligers opgeleid tot Rookvrije Ambassadeurs. Hun rol bestaat erin rokers juist te benaderen om hen ervan te weerhouden in het stadion te roken en hen door te verwijzen naar een rookzone buiten het stadion. Hiermee stelt de KBVB een voorbeeld aan alle nationale ploegen en draagt hij bij tot een Rookvrije generatie.

© NMBS

Steeds minder kinderen dagelijks in de rook

In twaalf jaar tijd is het aantal kinderen dat nog dagelijks in de rook zit met driekwart afgenomen. In 2008 zaten nog 115.000 kinderen dagelijks in de tabaksrook. In 2018 was dat aantal gedaald tot 36.000. In 2021 waren het er nog 29.000. Dat blijkt uit een bevraging die **Kom op tegen Kanker** voor de vierde keer liet uitvoeren door het onafhankelijke onderzoeksbureau Kantar.

De daling is voornamelijk te danken aan het steeds lagere aantal rokende ouders. Maar ook heel wat ouders die wél nog roken passen hun rookgedrag aan om hun kinderen tegen tabaksrook te beschermen. Die gedragswijziging is ongetwijfeld mee in de hand gewerkt door sensibiliseringscampagnes zoals 'Binnen roken is nooit oké' van Kom op tegen Kanker en projecten als Generatie Rookvrij. Toch rookt nog bijna een op twee rokende ouders geregeld in de aanwezigheid van kinderen.

Primeur voor Mechels station

Op 24 november 2021 kreeg het station van Mechelen de primeur: alle perrons zijn er sindsdien rookvrij, ook die in openlucht. Het gaat om een proefproject van de stad Mechelen in samenwerking met de NMBS in het kader van Generatie Rookvrij. Een rookverbod op de trein is er al sinds 2004. Sinds 2009 geldt het ook voor stationsgebouwen en overdekte perrons, op perrons in openlucht is roken voorlopig wel nog toegelaten.

Tegen 1 januari 2023 zal de NMBS al haar perrons volledig rookvrij maken zoals **Kom op tegen Kanker** al veel langer vraagt. Daar was een heuse wetswijziging voor nodig. Intussen lanceerde de spoorwegmaatschappij in het station van Mechelen alvast dit 'voorproefje'. De voordelen zijn duidelijk: wachten op de trein wordt niet alleen aangener maar ook gezonder, want meeroken terwijl je op de trein wacht, is in Mechelen definitief verleden tijd. Rookvrije perrons dragen er bovendien toe bij dat roken verder gedenormaliseerd wordt. Een goede zaak, want zien roken, doet roken.

Gratis rookstophulp en terugbetaling ontwenningmedicatie

Via het gratis nummer 0800 111 00 en www.tabakstop.be kunnen rokers ondersteuning krijgen bij het stoppen met roken. Hoe meer rokers van hun rookverslaving af kunnen geraken, hoe minder kinderen met roken geconfronteerd worden. Zo draagt Tabakstop van **Stichting tegen Kanker** bij aan de doelstelling van Generatie Rookvrij. Grootouders of mama's en papa's die niet meer willen dat de (klein)kinderen hen zien roken, kunnen gratis advies of een telefonische coaching krijgen.

Naast deze rechtstreekse hulp neemt Stichting tegen Kanker het voortouw voor een betere terugbetaling van ontwenningmedicatie.

Wie een rookstop poging onderneemt, kan de ontwenningverschijnselen verzachten door nicotinevervangers of medicatie. Zo worden rookstop pogingen comfortabeler en hebben ze meer kans op succes. Door een terugbetaling van de overheid wordt ontwenningmedicatie toegankelijker, zeker voor rokers die het financieel minder breed hebben. Dan kan elke euro die niet meer aan tabak wordt uitgegeven, vrijkomen voor andere noden. En zo krijgen kinderen gezondere kansen.

Generatie Rookvrij: een werk van lange adem

De **Gezinsbond** pleit al jaren voor een kindnorm in diverse domeinen, die rekening houdt met wat kinderen maximaal aankunnen en minimaal nodig hebben om veilig en gezond op te groeien. Een rookvrije samenleving past perfect binnen dit concept. In zijn e-bulletin 'kindnorm' rapporteert de Gezinsbond over de evolutie binnen de kindnorm. Ook de stappen die gezet worden richting een Rookvrije Generatie staan erin vermeld. Wilt u meer toelichting bij de kindnorm van de Gezinsbond of het e-bulletin kindnorm ontvangen?

Surf dan naar www.gezinsbond.be/kindnorm.

Rookstopbegeleiding voor kwetsbare groepen

Een Rookvrije Generatie kunnen we alleen bereiken als rokers ook gemotiveerd worden om te stoppen met roken. Epidemiologische data tonen aan dat de huidige rokers zich grotendeels bevinden in de meer kwetsbare groepen van onze samenleving. Daarom organiseerde de **VRGT** in oktober 2021 het online Symposium Tabakologie rond 'Rookstop voor kwetsbare groepen: uitdagingen en opportuniteiten'.

Nationale en internationale sprekers zoals prof. Gera Nagelhout, dr. Peter Selby, mevrouw Edith Jansen en dr. Katrien De Wilde stonden stil bij de bereikbaarheid van rookstopbegeleiding voor kwetsbare groepen, en belichtten aandachtspunten bij specifieke doelgroepen zoals zwangere vrouwen, personen met laaggeletterdheid of beperkte gezondheidsvaardigheden. Ze reikten de gezondheidsprofessionals allerlei handvaten aan om kwetsbare groepen zo goed mogelijk te begeleiden richting rookstop.

Provinciaal domein 'Bois d'Havr ' werd rookvrij

De vier provinciale instellingen gevestigd op het 'Domaine du Bois d'Havr ', het **Observatoire de la Santé**, Hainaut Sports, HIT en l' cole Or e du bois, bundelden hun krachten om hun domein rookvrij te maken. Het is een plek voor gezondheid, sport en natuur waar jongeren evenwichtige voeding krijgen en de beste uitrusting voor lichaamsbeweging, en nu ook bescherming tegen tabak. Het Provinciaal College van Henegouwen steunt Generatie Rookvrij al sinds de lancering, en verbond zich ertoe een eerste rookvrije generatie vanaf 2019 te bevorderen. Het is dan ook logisch dat jongeren beschermd worden tegen tabak op dit provinciaal domein.

Inzetten op Rookvrije Zorg

Zorginstellingen rookvrij maken? Da's de zorg van Rookvrije Zorg. Want patiënten, bezoekers en werknemers verdienen het om beschermd te worden tegen schadelijke tabaksrook. Het **Vlaams Instituut Gezond Leven** begeleidde in 2021 twaalf Vlaamse ziekenhuizen in een pilootproject. Samen vragen ze om niet meer te roken aan de ingang en op andere

zichtbare plaatsen, als onderdeel van het rookbeleid dat ze verder uitwerkten. Op www.rookvrijezorg.be vinden zorginstellingen een stappenplan om een structureel rookbeleid uit te stippelen, en een inspiratiegids met ondersteuningsmaterialen.

ADEPS sportcentra ontdekken Generatie Rookvrij

De sportcentra van ADEPS, de Waalse tegenhanger van Sport Vlaanderen, wilden het provinciaal domein 'Bois d'Havr ' ontdekken en, vooral, te weten komen hoe de samenwerkende partijen het hele domein rookvrij konden maken. Een twaalftal vertegenwoordigers van de ADEPS-centra brachten daarom een bezoek aan het domein. Ze konden vragen stellen aan de medewerkers van het **Observatoire de la Santé**, Generatie Rookvrij en HainautSports. Zo konden ze achteraf de stappen bepalen om Generatie Rookvrij in te voeren in hun eigen organisatie.

Een rookvrije start, een mooi begin

Het project Rookvrije Start heeft als doel dat ouders en ouders in spe stoppen met roken en rookvrij blijven. Zo draagt het bij aan een Rookvrije Generatie. Een taskforce bestaande uit **Gezond Leven**, de leden van het consortium tabak en 14 organisaties die werken rond de zorg van het (ongeboren) kind, geeft dit project mee vorm.

Zorg- en welzijnsprofessionals spelen een belangrijke rol in het realiseren van een Rookvrije Start voor elk kind. Het project Rookvrije Start moedigt hen daarom aan om de problematiek aan te pakken en ondersteunt hen daarbij met vormingen, materialen en methodieken. Op het menu in 2021: een e-learning over het rookstopgesprek, infographics en verhaalprenten die erbij helpen, factsheets over de risico's van (mee)roken voor en tijdens de zwangerschap en praktijkadvies over het gebruik van nicotinevervangers tijdens de zwangerschap. Meer informatie op www.rookvrijestart.be.

Op naar meer rookvrije sport- en speelterreinen

In 2020-2021 heeft het **Vlaams Instituut Gezond Leven** weer heel wat

- ondernomen om sport- en speelterreinen rookvrij te maken. Zo was er hun wedstrijd 'Maak je terrein rookvrij', staken ze hun stappenplannen voor rookvrije terreinen in een nieuw jasje én zorgden ze voor nog meer praktische tips. Verder organiseerden ze een webinar over sporten en gezondheid samen met het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs en de Vlaamse Sportfederatie.
- Last but not least stuurde het Vlaams Instituut Gezond Leven samen met Kom op tegen Kanker, Sport Vlaanderen, Gezond Sporten en de Vlaamse Sportfederatie een brief naar de sportfederaties met de oproep om rookvrij te gaan. Zes sportfederaties ondertekenden daarop het charter van Generatie Rookvrij. Verschillende andere maken sindsdien werk van rookvrije sportterreinen en de promotie ervan.

Alliantie voor een rookvrije samenleving

Henegouwse gemeenten ontdekken Generatie Rookvrij

Om het aantal rookvrije omgevingen in Henegouwen te doen groeien, organiseerde het **Observatoire de la Santé** een ontdekkingsdag voor de 15 gemeenten van de provincie. Lokale bestuursleden die al actief bezig waren met Generatie Rookvrij vertelden over hun ervaringen, kansen en realisaties. De medewerkers van Generatie Rookvrij gaven uitleg over het initiatief en vertelden de gemeentes wat ze kunnen doen om mee te werken aan een rookvrije generatie.

Onze missie, visie en strategie

Roken is de belangrijkste vermijdbare doodsoorzaak, daarover bestaat vandaag geen twijfel meer. In België leidt roken naar schatting tot **15 000 doden per jaar** en één roker op de twee zal sterven door zijn tabaksverslaving. Tabak is verantwoordelijk voor 30% van de sterfgevallen door kanker.

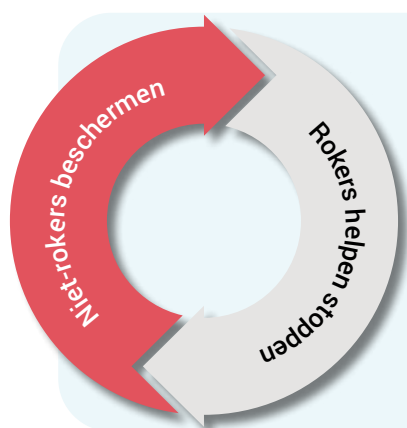
Missie

De Alliantie voor een Rookvrije Samenleving wil een samenleving waar niemand nog (over)lijdt aan de gevolgen van roken en meeroken.

Visie

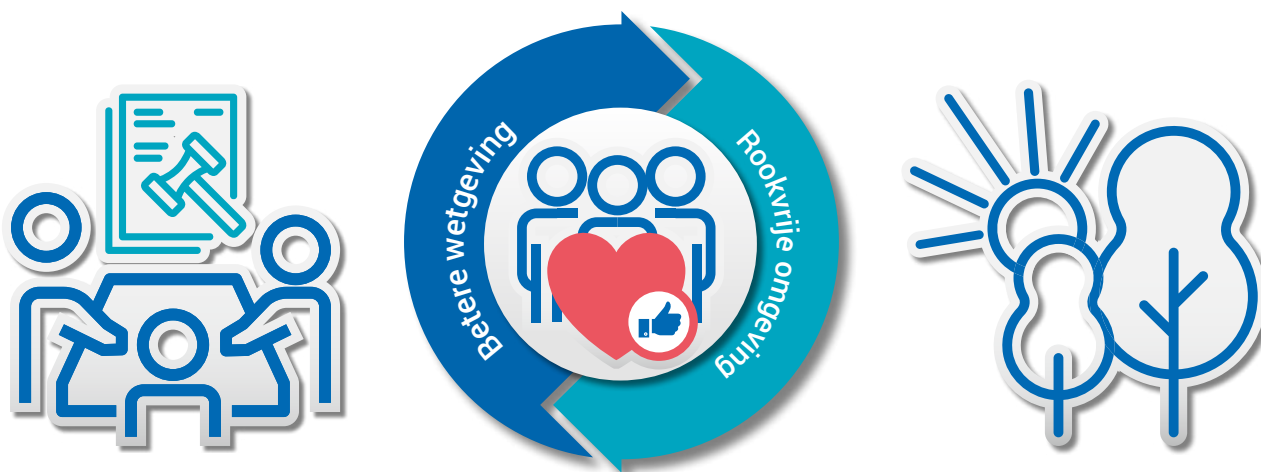
Met de Alliantie voor een Rookvrije Samenleving en de campagne “Generatie Rookvrij” willen wij roken denormaliseren en streven we naar een maatschappij waarin ieder kind dat vanaf 2019 wordt geboren, rookvrij kan opgroeien. We willen van niet-roken de norm maken in de hele samenleving en dit voor alle bevolkingsgroepen. Door een bundeling van krachten wil de Alliantie bijdragen aan een rookvrij België en daarmee gezondheidswinst voor de Belgische bevolking realiseren.

De aanpak steunt op twee pijlers die elkaar versterken:

1. We voorkomen dat er nieuwe rokers bijkomen. Enerzijds door jongeren te beschermen tegen de verleiding om te beginnen met roken, anderzijds door kinderen te beschermen tegen tabaksrook.
2. We dringen het aantal rokers terug door hen te stimuleren om te stoppen met roken.

Strategie We ijveren voor een **betere wetgeving** op alle beleidsniveaus en tegelijkertijd creëren we **rookvrije omgevingen** via organisaties die onze missie **een warm hart toedragen** waardoor een maatschappelijke beweging op gang komt en het politieke draagvlak voor beleidsmaatregelen weer groeit.

Onze routekaart is de strategische leidraad

- De initiatieven die we nemen, groeien mee met de kinderen die vanaf 2019 worden geboren.
- We zorgen ervoor dat zij in alle fases van hun leven beschermd worden tegen tabaksrook en tegen de verleiding om te beginnen met roken. Dat doen we door omgevingen waar ze vaak komen, rookvrij te maken. Want zien roken, doet roken.
- Zo willen we bereiken dat alle kinderen die in 2037 volwassen worden nergens meer meeroken, zelf niet roken en er ook niet meer mee beginnen.

De Alliantie voor een Rookvrije Samenleving

Stichting tegen Kanker en Kom op tegen Kanker zijn twee onafhankelijke ngo's, beiden actief in de strijd tegen kanker en onder andere in de strijd tegen het roken. Om de tabakspreventie een versnelling hoger te schakelen, sloegen Stichting tegen Kanker en Kom op tegen Kanker eind 2017 de handen in elkaar. Beide organisaties besloten het project Generatie Rookvrij uit de grond te stampen en een overkoepelende Alliantie voor een Rookvrije Samenleving op te starten. De nodige financiële budgetten om het project Generatie Rookvrij en de Alliantie voor een Rookvrije samenleving te ondersteunen worden ook in de komende jaren voorzien door Stichting tegen Kanker en Kom op tegen Kanker.

De Alliantie is momenteel een samenwerkingsverband van 9 organisaties:

Kom op tegen Kanker, Stichting tegen Kanker, het Vlaams Instituut Gezond Leven, de Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding (VRGT), de Belgische Cardiologische Liga, de Gezinsbond, het Fonds des Affections Respiratoires (FARES), Service d'Etude et de Prévention du Tabagisme (SEPT) en Observatoire de la Santé du Hainaut (OSH).

Alliantie voor een rookvrije samenleving

Alliantie voor een Rookvrije Samenleving
p/a Koningsstraat 217
1210 Brussel
✉ info@alliantierookvrijesamenleving.be
🌐 www.alliantierookvrijesamenleving.be

Voor meer informatie over de campagne Generatie Rookvrij:

🌐 www.generatierookvrij.be
f www.facebook.com/generatierookvrij/
📷 www.instagram.com/generatierookvrij
✉ info@generatierookvrij.be

